VÄLJAVÕTE

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungi protokoll nr 186

Eesti, videosild Reede, 13. november 2026

Algus 9.00, lõpp 10.36

Juhataja: Kadri Tali (esimees)
Protokollija: Roosmarii Kukk (konsultant)
Võtsid osa:
Komisjoni liikmed: Vladimir Arhipov, Enn Eesmaa, Maido Ruusmann, Aivar Sõerd, Peeter Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus

Komisjoni ametnikud: Teele Vares (nõunik-sekretariaadijuhataja), Teele Taklaja (nõunik), Getter Kristen Treumuth (nõunik)
Puudusid: Arvo Aller, Lea Danilson-Järg, Rain Epler, Tiit Maran, Anti Poolamets, Kristo Enn Vaga ja Luisa Värk
Kutsutud: välisminister Margus Tsahkna, ministri diplomaatiline nõunik Mari-Liis Sulg, Euroopa osakonna lauaülemad Triin Hiiesalu ja Sandra Reintamm (3. päevakorrapunkt); haridus- ja teadusminister Kristina Kallas, Haridus- ja Teadusministeeriumi kõrghariduse osakonna peaekspert Nele Dresen, ELi ja rahvusvahelise koostöö nõunik Piret Sütt; kultuuriminister Heidy Purga, Kultuuriministeeriumi EL asjade nõunik Kadri Jauram, ministri nõunik Kaarel Taimla (4. päevakorrapunkt); kultuuriminister Heidy Purga, Kultuuriministeeriumi EL asjade nõunik Kadri Jauram (5. päevakorrapunkt); siseminister Igor Taro, siseministri nõunik Katarina Budrik, Siseministeeriumi EL ja välissuhete osakonna juhataja Eva Puusepp ja sama osakonna nõunik Elisabeth Prants, sisejulgeoleku osakonna nõunik Liina Pello, Politsei- ja Piirivalveameti rahvusvahelise ametiabi keskuse juht Maria-Elisabeth Kool ja Politsei- ja Piirivalveameti andmekaitsegrupi jurist Jenny Jakobson (6. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi IT arhitektuuri ja taristu nõunik Allan Allmere ning EL asjade nõunik Harald Rainer Ainla (7. päevakorrapunkt); Sotsiaalministeeriumi hüvitiste ja pensionipoliitika osakonna sotsiaalkindlustuse poliitika nõunik Kati Kümnik; Euroopa Liidu ja väliskoostöö osakond nõunik Berit McGinley (8. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi andmekaitseõiguse talituse juhataja Kristi Värk ning EL asjade nõunik Harald Rainer Ainla (9. päevakorrapunkt); Riigikantselei EL sekretariaadi nõunik Age Inkinen (7. päevakorrapunkt); Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni praktikant Jere Christian Oikarainen (1.–9. päevakorrapunkt)

Päevakord:

5. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega pikendatakse liidu meedet „Euroopa kultuuripealinnad“ aastateks 2034–2047 ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 445/2014/EL – COM(2026) 455

5. Seisukoha andmine: Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus, millega pikendatakse liidu meedet „Euroopa kultuuripealinnad“ aastateks 2034–2047 ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 445/2014/EL – COM(2026) 455

Heidy Purga andis ülevaate Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusest, millega pikendatakse liidu meedet „Euroopa kultuuripealinnad“ aastateks 2034–2047 ja tunnistatakse kehtetuks otsus nr 445/2014/EL – COM(2026) 455. Kultuuriminister sõnas, et toetame Euroopa kultuuripealinnade algatuse jätkamist aastatel 2034–2047, kuid antud seisukohtades riigi toetuse suurust ei määrata. Ettepaneku järgi kannab Eesti järgmisena tiitlit 2038. aastal samaaegselt ühe Saksamaa linna ja ühe ELi välise riigi linnaga. Tiitlikonkurss tuleb välja kuulutada hiljemalt 2032. aastal. H. Purga sõnas, et tegemist on ühe kõige nähtavama kultuurivaldkonna algatusega, mis on toiminud üldiselt hästi ning Euroopa Komisjoni uuendatud ettepanek koos ajakavaga ei muuda oluliselt senist suunda, vaid täpsustab tingimusi. Kultuuriminister tõi välja, et ühe uuendusena saavad ühiselt kandideerida eri riikides asuvad, kuid lähestikku paiknevad linnad. Eesti toetab ettepanekut, sest nii on ka väiksematel linnadel lihtsam osaleda ja oma piirkonnas koostööd teha. H. Purga tõi piiriüleste linnade näidetena välja 2025. aasta Euroopa kultuuripealinna programmi juures osalenud Nova Gorica Sloveenias ja Gorizia Itaalias. Sarnane koostöö oleks potentsiaalselt võimalik Eesti linna Valga ja Läti linna Valka puhul. Euroopa Komisjoni ettepanek võimaldaks kandideerida ka sõpruslinnadel, näiteks Tallinn ja Lüübek. Lisaks hinnatakse Euroopa mõõdet kogu taotluses ja programmis, mitte enam eraldi hindamiskategooriana. Eesti peamised rõhuasetused on, et kohaldatavad nõuded peavad olema jõukohased ka väiksematele linnadele, enne konkursi väljakuulutamist peavad olema teada ühised juhised, taotlusvorm ja hindamise alused ning linnadele ja liikmesriikidele peab jääma võimalus ise otsustada. Lisaks on oluline, et kultuuripealinna mõju kestaks ka peale tiitliaastat ning tuleb jälgida seda, mida tehakse ka pärast tiitliaasta lõppu. Mõju ei saa hinnata vaid külastajate arvu järgi, oluline on ka uus looming, kultuurikorraldajate oskused ja püsivad koostöövõrgustikud. H. Purga sõnas, et kultuuris oleme harjunud arvestama kohest mõju majandusele, kuid antud teema puhul peitub ressurss ja võimekus ka pikaajalises mõjus. Eesti järgmised sammud on leppida enne konkurssi kokku, kuidas kandideerimist korraldatakse, mille eest erinevad partnerid konkreetselt vastutavad, riigi ja omavalitsuste kaasrahastamise põhimõtted ning millal rahastamisotsused tehakse.

Kadri Tali andis ülevaate kultuurikomisjoni arvamusest ning märkis, et komisjon otsustas konsensuslikult toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti rõhutades, et seisukohad peaksid järgima Eesti pikaaegset kultuuristrateegiat ning seadma eesmärgiks Eesti kultuuri tugevdamise. K. Tali tegi ettepaneku toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti kooskõlas kultuurikomisjoni arvamusega.

Otsustati:
5.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti kooskõlas kultuurikomisjoni arvamusega**,** rõhutades, et seisukohad peaksid järgima Eesti pikaaegset kultuuristrateegiat ning seadma eesmärgiks Eesti kultuuri tugevdamise (konsensus: Enn Eesmaa, Aivar Sõerd, Kadri Tali, Peeter Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus).

(…)

(allkirjastatud digitaalselt)
Kadri Tali
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Roosmarii Kukk
protokollija

Väljavõte õige
Roosmarii Kukk
Euroopa Liidu asjade komisjoni konsultant